

Kestävän kehityksen kumppanuus Pohjois-Karjalan biosfäärialueella

nn

Pohjois-Karjalan biosfäärialueen kumppanuustoiminnalla edistetään alueen toimijoiden mahdollisuuksia kehittää yhteistyössä toimintaansa kestävämmäksi alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Tämän yhteistyösopimuksen ensimmäinen osa sisältää kestävän kehityksen kumppanuustoiminnan periaatteet kaikille toimijoille. Toisessa osassa kumppani ja biosfäärialue määrittelevät yhteistyön tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittaisen keskustelujen avulla. Tavoitteena on toimia kestävän kehityksen mallialueena, jonka uusiutumiskyky tulevaisuuden haasteissa on varmistettu yhteistyön avulla. Pohjois-Karjalan biosfäärialue on osa UNESCO:n Man and Biosphere -ohjelman kestävän kehityksen tutkimus-, kokeilu- ja kehittämisalueverkostoa.

1 KUMPPANUUSTOIMINNAN PERIAATTEET

Periaatteet

- *Sitoutuminen yhdessä sovittuihin kestävän kehityksen tavoitteisiin*
- *Yhteistyö ja yhteisöllisyys*
- *Alueelliset erityispiirteet ja paikallinen tieto*

Kumppani sitoutuu edistämään kestävästä kehitystä toiminnassaan alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Kumppanuustoimintaa ohjaa vastuu ympäristöstä ja ympäröivästä yhteiskunnasta niin, että kestävän kehityksen periaatteet ovat konkreettisesti läsnä toiminnassa. Kumppanuustoiminta laajenee asteittain uusien toimijoiden tullessa mukaan.

Kumppanuusyhteistyöverkoston tarkoituksena on kestävän kehityksen toimien tukeminen ja kehittäminen sekä yhteistoimintaverkostojen vahvistaminen. Kumppanuus on voimassa kaksi vuotta kerrallaan, ellei kumppani halua päättää yhteistyötä kesken kauden. Ohjausryhmä päättää uuden kumppanuuskauden jatkosta. Kumppanuudesta ei aiheudu kustannuksia kummallekaan osapuolelle.

Kumppanuustoiminnan yhtenä keskeisenä periaatteena on paikallislähtöisyys. Kumppanit sitoutuvat kehittämään toimintaansa ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat sekä paikallisen tiedon ja osaamisen huomioiden. Keskeisessä osassa alueen kestävän kehityksen toimintaa voi olla esimerkiksi luonnon- ja ympäristönsuojelun edistäminen, kulttuuri- ja luonnonmaiseman säilyttäminen, luonnonvarojen ja ekosysteemien kestävä hallinta, energia- ja materiaalitehokkuuden parantaminen, aluetalouden kehittäminen, ympäristötietoisuuden kasvattaminen ja muuttaminen toiminnaksi sekä yhteisöllisyyden nostaminen.

Yhteistoiminnan hyödyt

- **Tavoitteiden toteuttamisen tukeminen**
- **Yhteistyöverkosto**
- **Tietoisuus ja viestintä**

Yhteistyön tavoitteet määritellään kunkin kumppanin kanssa erikseen kahdenkeskisissä neuvotteluissa. Kumppani pystyy kehittämään verkostossa toimintaansa ja seuraamaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä toimintansa ympäristövaikutuksia. Kumppanuusverkostossa tarkastellaan yhteisesti kestävä kehityksen toiminnan esteitä ja pyritään löytämään keinoja niiden voittamiseksi. Verkostossa kerätään hyviä käytäntöjä kestävästä kehityksestä alueellisessa ja paikallisessa toiminnassa sekä tietoa toimijoiden tarpeista kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Keskeisessä osassa toimintaa on yhteistyöverkostojen kehittäminen, yhteistoiminnan synergiaedut, sekä yhteisten mallien kehittäminen rahoitukseen sekä viestintään. Toimija voi rakentaa yhteistyötä myös eri viranomaisten ja muiden organisaatioiden kanssa kumppanuustoiminnan kautta ja saada tätä kautta esimerkiksi tutkimus- ja selvitysapua, uusia kontakteja sekä tietoa vaihtoehtoisista toimintatavoista. Toimija voi biosfäärialueverkoston kautta luoda yhteyksiä myös muihin toimijoihin kansainvälisesti UNESCO:n kautta. Kumppanuusverkostossa on mahdollisuus kehittää yhteistyöhankkeita toiminnan tueksi. Mitä aktiivisempi kumppani on yhteistyöverkostossa, sitä enemmän sen on mahdollista saada kumppanuustoiminnasta hyötyjä irti.

Kumppanuusverkostossa voidaan kehittää yhteistoimintaa kestävä kehityksen käytänteiden jalkauttamiseksi sekä ympäristötietoisuuden lisäämiseksi alueella. Kumppanuustoimintaverkoston yhteydessä kehitetään tiedotusta sekä yhteismarkkinointia, jolla voidaan saavuttaa näkyvyyttä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Kumppani voi käyttää UNESCO:n MaB-ohjelman statusta viestinnässään. Tämä voi tapahtua verkoston lisäksi alueella ja toimijan omassa markkinoinnissa käytettävien UNESCO- ja MaB-logojen avulla (logojen käytöstä erillinen ohje).

Seuranta

Kumppanuustoiminnan kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista seurataan yhteistyöverkostossa. Alkukartoitus toiminnasta tehdään sopimusneuvotteluissa. Tarkentavia selvityksiä ja kumppanuustoiminnan seurannan mittareita laaditaan tarpeen mukaan yhteistyössä. Vaikutusten seurannassa tarkastellaan kumppanuustoiminnan hyötyjä toiminnalle, sekä toimijan kestävä kehityksen toimenpiteitä, jotka sisältävät tarkastelut ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista. Toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan sopimuskausittain kehityskeskusteluissa. Keskusteluista laaditaan muistiot, joiden perusteella ohjausryhmä tarkastelee kumppanuustoimintaverkoston toimintaa.

2 YHTEISTYÖN TAVOITTEET

Perustiedot

Toimiala ja toimipaikka:

Henkilöstö:

Liikevaihto

Yhteystiedot

Tavoitteet

xxxxx tavoitteena on olla esimerkillinen yritys, joka huomioi jokaisessa toimenpiteessä kestävästä kehityksestä ja ympäristöarvoja.

Yritys haluaa olla mukana kehittämässä uusia kestäviä toimintamalleja matkailussa sekä säilyttämässä maaseudun monimuotoisuutta.

Päiväys ja allekirjoitukset

Paikka   Valtimo

Pohjois-Karjalan biosfäärialue

Paavo Pelkonen
ohjausryhmän puheenjohtaja

xxx

Yrittäjä xxx

LIITE 1 Kestävän kehityksen tavoitteet

Esimerkki kestävän kehityksen seurantataulukosta (laaditaan yhdessä toimijan kanssa toiminnan sisältöjen mukaiseksi)

Kestävän kehityksen osa-alueet	Vahvuudet	Tavoitteet
Ympäristö		
- Ympäristöohjelma (tms.) - Energiankulutuksen seuranta - Jätehuolto - Kasvihuonekaasuvaikutukset - Ympäristönhoito	Luonnonmukainen viljely, ECEAT (Suomen luontomatkailuyhdistys), kierrätys ja suljettu kierto (jätteiden hyväksikäyttäminen omassa toiminnassa) Perinnebiotoopit	Perinnebiotooppien säilyttäminen, jätevesijärjestelmä paremmin haltuun ottamalla käyttöön kuivakäymälöitä
Talous		
Paikallistalouden hyödyntäminen Paikallinen työllistyvyys	Ostetaan tuotteet ja raaka-aineet mahdollisimman läheltä, omalta paikkakunnalta. Tuotteiden kotimaisuusaste 99,5 % (kahvi 0,5 %)	Kotimaisuusasteen säilyttäminen, suositaan vielä enemmän pientuottajia raaka-aineiden hankinnassa (esim. pienjuustolat ja oluet)
Kulttuuri		
Ympäristötietoisuus Paikalliskulttuurin vaaliminen ja edistäminen	Karjalaisuus ja kanteleen soitto, XX talomuseo, kyläkulttuurin vaaliminen (esim. XX)	XX kulttuuriperinnön vaaliminen ja tietoisuuden lisääminen
Sosiaalinen		
Yhteistyöverkostot ja paikallisyhteisöt Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus Erityisryhmät	XX tuoteperhe, kansainväliset asiakkaat	Kansainvälistyminen, monikulttuurisuuden hyväksyminen omalla esimerkillä